GGD Hollands Noorden

Samen werken aan gezond leven

Populair jaarverslag 2021

GGD Hollands Noorden



In beeld

Directeur Edward John Paulina kijkt terug



Interviews met medewerkers

o.a. Bart Kruyver en Nellie Ossebaar



Infographic

GGD in cijfers

Lees en kijk verder!

Inhoudsopgave

Edward John Paulina kijkt terug	3
Focuslijnen	4
Gezond opgroeien opvallende zaken	5
Nellie Ossebaar	6
Gezond ouder worden opvallende zaken	8
Mirjam Bedeke	9
Gezonde leefomgeving opvallende zaken	11
José Kramer en Ankie Veldhuis	12
Meedoen naar vermogen opvallende zaken	14
Bart Kruyver	15
GGD Hollands Noorden in cijfers	17
Colofon	36



Edward John Paulina kijkt terug

Opvallende zaken in 2021 GGD Hollands Noorden Algemeen



Bekijk hier het filmpje op Vimeo



Focuslijn Gezond opgroeien

De opgave van de GGD is om bij te dragen aan het gezond en veilig opgroeien van ieder kind in het werkgebied van de GGD. Alle kinderen verdienen gelijke kansen. Daarom geeft de GGD extra aandacht aan kwetsbare kinderen en hun omgeving. Door deze preventieve ondersteuning wordt er minimaal beslag gelegd op specialistische (jeugd)zorg.



Gezond ouder worden

Bij deze lijn ligt de focus op oudere en ouder wordende inwoners, waarbij de inzet van de GGD erop is gericht dat zij:

- een gezonde leefstijl en een gezond gewicht hebben;
- het vermogen hebben om zich met veerkracht aan te passen en eigen regie te voeren bij de lichamelijke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven;
- in goede psychosociale gezondheid/ welbevinden zijn; wonen in een veilige en gezonde leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag.

Dit alles door samenwerking van alle betrokken partijen in de regio en met actieve participatie van ouderen zelf.



Meedoen naar vermogen

Bij de focuslijn meedoen naar vermogen ligt de focus op (jong) volwassen inwoners. De inzet van de GGD is erop gericht dat (jong) volwassenen lichamelijk en geestelijk gezond zijn, een gezonde leefstijl hebben, meedoen in de samenleving en langer zelfstandig blijven wonen. Daarnaast ondersteunt de GGD kwetsbare inwoners om maatschappelijke uitval als gevolg van problemen op meerdere leefgebieden te voorkomen. Met als uiteindelijke doel dat kwetsbare inwoners hulp ontvangen en zo gezond en zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving.



Gezonde leefomgeving

Een gezonde leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag en kent zo min mogelijk risico's voor de gezondheid. De leefomgeving hangt samen met nieuwe uitdagingen en kansen voor de toekomst, zoals: klimaatverandering, vergrijzing, individualisering, slimme technologie en nieuwe vormen van mobiliteit. Binnen deze focuslijn is ook aandacht voor de preventie en bestrijding van infectieziekten.



Gezond opgroeien opvallende zaken

- Een kwart van de jeugdverpleegkundigen en een derde van de jeugdartsen is opgeleid om taak herschikt te kunnen gaan werken.
- Er is een stijgende lijn in de vaccinatiegraad zichtbaar. De GGD heeft op haar website een pagina over het Rijksvaccinatieprogramma gemaakt.
- Ouders van ruim 10.000 kinderen van 0 t/m 11 jaar hebben een vragenlijst ingevuld over de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van hun kinderen.
- Het lespakket 'Je Brein de Baas?!' is gemaakt voor scholen, om de mentale gezondheid van leerlingen op het voortgezet onderwijs te versterken.

Nellie Ossebaar

Stafarts JGZ

Prikken met meer digitale ondersteuning

Gevraagd naar de hoogtepunten in 2021, hoeft stafarts Jeugdgezondheidszorg Nellie Ossebaar niet lang na te denken. Als eerste noemt zij het feit dat vaccinatiegegevens vanuit het rijksvaccinatieprogramma niet meer de papieren weg hoeven te volgen naar het RIVM, maar digitaal uitgewisseld kunnen worden. "Dat scheelt veel administratie."

Digitalisering bij het Rijksvaccinatieprogramma is in een stroomversnelling gekomen sinds de coronapandemie. Op het moment dat de 1,5 meter samenleving zijn intrede deed, moest ook de GGD haar vaccinatiecampagnes anders gaan organiseren. Groepsvaccinaties – bijvoorbeeld tegen het HPV-virus – werden omgezet naar individuele afspraken. Zo konden de coronamaatregelen beter nageleefd worden. Nellie: "Er is snel een digitaal aanmeldsysteem ontwikkeld. Bijkomend voordeel is dat je nu precies weet hoeveel mensen op een prikdag gepland staan. Daar kun je je bezetting op aanpassen."

De volgende stap in de digitalisering is in 2021 gezet. Er is een koppeling gemaakt met het RIVM om vaccinatiegegevens te delen. Nellie vindt het 'een grote vooruitgang'. Zij en haar collega's zijn verlost van een hoop papierwerk. "Via het digitaal dossier kan opgevraagd worden welke vaccinaties gegeven zijn en waar zij gegeven zijn. Voorwaarde is dat ouders, en vanaf 12 jaar kinderen zelf, hiervoor toestemming geven. Dit is een serieus aandachtspunt dat we slim moeten organiseren. Je zou een toestemmingsformulier kunnen meesturen met een automatische afspraakbevestiging."

"Als de coronasituatie het toelaat, kunnen we mogelijk prikcapaciteit verplaatsen naar de grootschalige vaccinatiecampagne tegen het HPV-virus"



Ook jongens komen aan de beurt

In 2021 werden ook de voorbereidingen getroffen voor een nieuwe, grootschalige vaccinatiecampagne. Vanaf maart 2022 zullen naast meisjes ook jongens gevaccineerd worden tegen het HPV-virus. Onderzoek heeft uitgewezen dat dit hen beschermt tegen zes vormen van kanker. Daarnaast is de vaccinatieleeftijd verlaagd van 13 naar 10 jaar. Het betekent dat ook bij de meiden een inhaalslag gemaakt moet worden.

“Dit is een mega-operatie. Dan moet je denken aan groepsvaccinaties in sporthallen en andere locaties van dat formaat. Door COVID-19 hebben we natuurlijk ervaring met dit soort campagnes. Als de coronasituatie het toelaat, kunnen we mogelijk prikcapaciteit verplaatsen naar deze opgave.”

Niet overtuigen, maar goed informeren

De cijfers over 2021 zijn nog niet bekend, maar in 2020 is de vaccinatiegraad bij het HPV-virus met 10% gestegen. Dat is bemoedigend. “Vaccineren is een vrije keuze”, benadrukt Nellie. “Wij willen mensen niet overtuigen, maar goed informeren. Daarbij zijn we aan het kijken hoe we sommige doelgroepen nog beter kunnen bereiken. In Amsterdam bellen GGD-medewerkers inwoners en gaan zij op huisbezoek. Is dat een goede manier om de vaccinatiegraad verder te verhogen? Die ontwikkeling volgen we op de voet.”



“Wij willen mensen niet overtuigen, maar goed informeren”



Gezond ouder worden opvallende zaken

- Vanuit het Ondersteuningstraject Rookvrije Omgeving zijn gemeenten door de GGD geadviseerd en ondersteund bij de opzet en uitvoering van de lokale activiteiten. Met extra budget vanuit de Gezondheidsfondsen voor Rookvrij zijn daarbij veel speeltuinen, sportverenigingen en schoolterreinen voorzien van tegels en borden.

- Er zijn verschillende gezondheidsonderzoeken uitgevoerd, waaronder de jongvolwassenenmonitor en onderzoeken rondom beleving COVID-19. Op deze manier werd het welzijn en de gezondheid van de inwoners van Noord-Holland-Noord in kaart gebracht.

Mirjam Bedeke

Strategisch adviseur

Een brede blik op gezondheid voor alle leeftijden.

De meeste mensen associëren de GGD met Jeugdgezondheidszorg en consultatiebureaus. Met de focuslijn ‘Gezond ouder worden’ verduidelijkt de GGD haar werkveld. “We richten ons vooral op samenwerking, kennisdeling en monitoring op basis van positieve gezondheid”, vertelt strategisch adviseur Mirjam Bedeke.

“GGD Hollands Noorden heeft ervoor gekozen de werkzaamheden te verdelen over vier focuslijnen om daarmee de interne en externe samenwerking te vergemakkelijken. Deze vier focuslijnen komen overeen met de hoofdpunten uit de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020–2024. De lijn ‘Gezond ouder worden’ is relatief nieuw. Dan denk je misschien al snel aan de vergrijzing en aan kwetsbare ouderen met fysieke en of mentale beperkingen. Dat zijn inderdaad belangrijk aandachtspunten. Maar om zo veel mogelijk gezonde levensjaren toe te voegen aan de levensverwachting, zul je al eerder mensen bewust moeten maken van een gezonde leefstijl. Met een gezonde levensstijl kun je zo veel ziektes voorkomen.”

Aanjager en verbinder

“Gezondheid moet je breed opvatten. Het gaat om het verleggen van de focus van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. Je helpt mensen om naast de fysieke ook met de emotionele en sociale uitdagingen van het leven om te gaan en zelf de regie te blijven voeren. Die benadering noemen we positieve gezondheid. Voor de GGD betekent het dat gezond ouder worden al op jonge leeftijd begint.”

“Voor de GGD betekent positieve gezondheid dat gezond ouder worden al op jonge leeftijd begint”



“Tal van partijen bewegen zich in dit domein, van wijkteams tot huisartsen en GGZ. De rol van de GGD ligt op het gebied van gezondheidsbevordering- en bewaking voor iedereen. Wij hebben een regionale helicopterview en verzamelen veel informatie over gezondheid. We kunnen een aanjager en verbinder zijn.”

Samenwerking en preventieakkoorden

“We zijn deze focuslijn intern aan het ontwikkelen. We hebben een adviseur publieke gezondheid in dienst genomen en een webinar voor onze gemeenten georganiseerd. In dit webinar verkenden we met ketenpartners het veld van gezond ouder. Samen met Veiligheidsregio Noord-Holland Noord voeren we het project Valpreventie uit om het risico op vallen in huis te verkleinen. De brandweer gaat preventief op huisbezoek en combineert advies over het voorkomen van brand en vallen in huis. Ik durf te zeggen dat deze samenwerking uniek is in Nederland.”

“Ook de preventieakkoorden, die nu overal in gemeenten worden gesloten, passen bij het streven naar het gezond ouder worden van inwoners in Noord-Holland-Noord. Mooi om te zien hoe publieke en private partijen de handen ineenslaan voor meer preventie. Met onze data-analyses en advies op het gebied van gezondheidsbevordering kunnen we richting geven aan de inhoud van deze akkoorden en de ontwikkeling ervan volgen.”



“Wij hebben een regionale helicopterview en verzamelen veel informatie over gezondheid”



Gezonde leefomgeving
opvallende zaken

- De aandacht voor ventilatie op scholen in verband met corona is nog steeds groot. De GGD heeft door schoolbezoeken en maatwerkadvies een bijdrage aan goed geventileerde scholen geleverd.
- Het Centrum Seksuele Gezondheid heeft na de zomer meer cliënten getest dan in het begin van het jaar. Dit komt onder andere door het gelopen soa risico in de vakantieperiode.
- De GGD heeft speciaal voor corona een website ontwikkeld, met daarop de actuele informatie over COVID-19.
- De GGD heeft op vaccinatielocaties in Alkmaar, Den Helder, Middenmeer en op Texel, bijna 1 miljoen mensen gevaccineerd.

José Kramer

Adviseur infectiepreventie

Ankie Veldhuis

Adviseur infectiepreventie

Ook in de hoekjes kijken op schepen en in tattooshops

2021 was een rommelig jaar voor adviseurs infectiepreventie José Kramer en Ankie Veldhuis. Zij zijn belast met de hygiëne-inspecties van schepen, tattoo- en piercingshops en salons voor permanente make-up. Tijdens de coronalockdowns lag veel voor hen stil. “We letten ter plekke meer op de ventilatievoorzieningen”, aldus José.

Bij de tattoo- en piercingshops en salons voor permanente make-up waren de deuren letterlijk gesloten. Zij vallen onder de contactberoepen. Ankie: “Als je weet dat het aantal locaties in dit segment sinds 2012 gegroeid is van 75 naar 219 nu, dan begrijp je dat opeens een groot deel van ons werk wegviel. Die toename is niet alleen te verklaren door de populariteit van tattoos, ook permanente make-up is gewild, vooral bredere wenkbrauwen.”

Bezoeken en verlengingen

De schepen lagen niet aan de ketting. Die voeren tijdens de lockdown gewoon door. José: “Wij inspecteren schepen die internationaal varen en in Den Helder een nieuw certificaat nodig hebben. Gewoonlijk ga je elk half jaar aan boord voor een controle op de hygiëne. Hoe groot is het risico dat infectieziekten uit andere landen meegenomen worden naar Nederland? Vanwege het gevaar van een coronabesmetting was scheepsbezoek nu uitgesloten.”

“Wat wij doen zegt niks

over de creatieve kwaliteit van

een tattoo of piercing die gezet is”



In plaats daarvan werden de bestaande certificaten, zolang het nodig was, voor een maand verlengd. José: “In 2021 hebben we 114 fysieke bezoeken gebracht en getekend voor 31 verlengingen. Dat laatste was fors meer dan in 2020, omdat de totale lockdownperiode langer was. Tussen de lockdowns door was het ook zaak om alert te zijn. We gingen sowieso een compacte ruimte als de machinekamer niet in en hielden de inspecties kort en krachtig. Ventilatie is ook een aandachtspunt geworden.”

Verwarring over pigmenten

Bij de tattoo- en piercingshops is een hygiëne-inspectie onderdeel van een vergunningaanvraag. Deze vergunning geldt voor drie jaar.
Ankie: “Je wilt dat de shops veilig en schoon werken, zodat klanten geen infecties oplopen. Wat wij doen zegt niks over de creatieve kwaliteit van een tattoo of piercing die gezet is. Daar is nog geen keurmerk voor. Dat is wel in ontwikkeling.”

Op dit moment merk je dat eigenaren niet zo happig zijn om hun vergunning te verlengen. Dat kost geld. Zij zijn in deze tijd al veel inkomsten misgelopen. Ankie: “Sommigen rekken de termijn zoveel mogelijk op. Er gaan automatische herinneringen uit en we nemen contact met ze op.” Vanaf dit jaar gelden nieuwe Europese richtlijnen voor tattoos. Bepaalde pigmenten zijn in de ban gedaan, omdat ze kankerverwekkend zouden zijn. “Het zorgt voor wat verwarring. Welke tattoo-inkt mag wel en welke niet? Dan ben je echt een adviseur. Dat maakt het werk leuk: je helpt ondernemers verder.”



Ankie Veldhuis

“Je wilt dat de shops veilig en schoon werken, zodat klanten geen infecties oplopen”



Meedoen naar vermogen

opvallende zaken

- GGZ-NHN en de GGD zijn gestart met intensiever samenwerken op het vlak van preventie van mentale gezondheid.
- De vier GGD'en in Noord-Holland werken onder andere samen op het gebied van forensische geneeskunde en infectieziektebestrijding.
- Door de coronamaatregelen heeft het Gezondheidscentrum Sekswerkers veel werkzaamheden online uitgevoerd.

Bart Kruyver

Arts forensische geneeskunde

Vreemde eend in de bijt met serieus werk

Forensische geneeskunde is allang niet meer iets wat je erbij doet als GGD-arts. Het is een volwaardig specialisme geworden. “Ons werk is hollen of stilstaan”, aldus forensisch arts Bart Kruyver.

De meeste mensen kennen een forensisch arts in zijn rol als lijkschouwer (met dank aan televisieseries als CSI). Daarbij onderzoekt deze arts of iemand een natuurlijke dood is gestorven of niet. Minder bekend is dat een forensisch arts ook de zorg voor arrestanten voor zijn rekening neemt. “Dat is een complexe doelgroep”, vertelt Bart. “In een cellencomplex zitten vaak personen met verslavings- en geestelijke problemen. Je kunt nooit helemaal vertrouwen op beweringen over hun gezondheid, zeker waar het in hun belang is om klachten aan te dikken of af te zwakken.”

Gevoelig terrein

Een derde specialisme is het forensisch medisch onderzoek. Is iemand aangerand of verkracht, dan doet de forensisch arts het sporenonderzoek. Dat kan als bewijslast meegenomen worden in een rechtszaak. Ook letselbeschrijvingen, bijvoorbeeld bij een steekpartij, horen bij dit aandachtsgebied. Bart: “Wij opereren op het snijvlak van de zorg en de rechtstaat en werken grotendeels in opdracht van de politie.”

Die dubbelfunctie speelt ook bij een compleet nieuwe wereld voor de forensisch arts, namelijk de wereld van de forensisch medische expertise bij kinderen (FMEK). Als er bij behandelend artsen of vertrouwensartsen twijfel is over huidafwijkingen of letsels en een vermoeden van kindermishandeling niet meteen uitgesloten kan worden, helpt de forensisch arts bij het duiden van deze sporen.

“Wij opereren op het snijvlak van de zorg en de rechtstaat”



Bart: “Dit is een gevoelig terrein. Tegelijkertijd is het nieuw voor ons. Dat is best eng. Om zeker van je zaak te zijn, ga je bij collega’s te rade. Het brengt ons als Nederlandse forensisch artsen dichter bij elkaar en er ontstaan subspecialisaties. Hier ligt ook een raakvlak met de focuslijn ‘Meedoen naar vermogen’. Met jouw tussenkomst draag je eraan bij dat een gezin, waar mogelijk kindermishandeling speelt, deskundig begeleid wordt.”

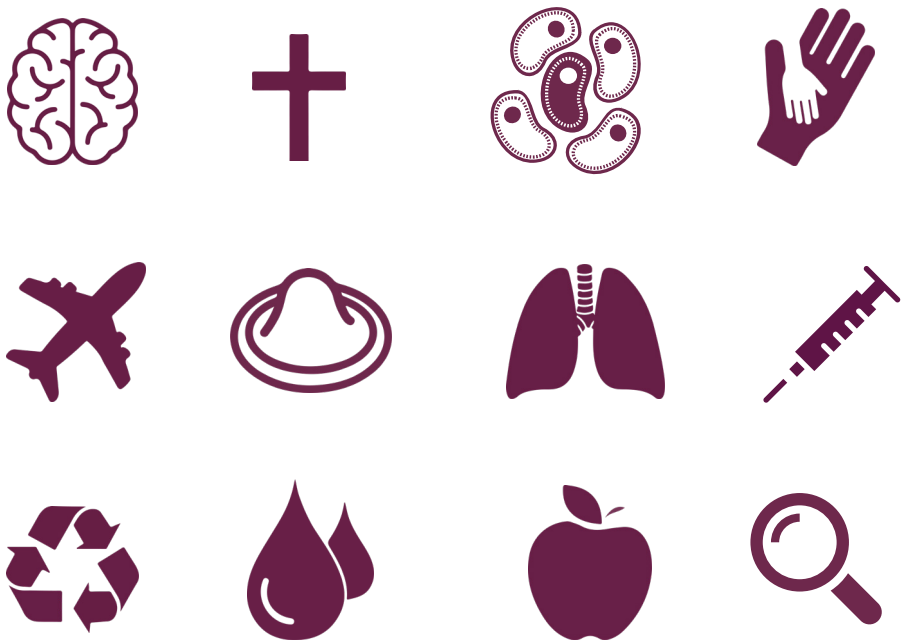
Dieper graven

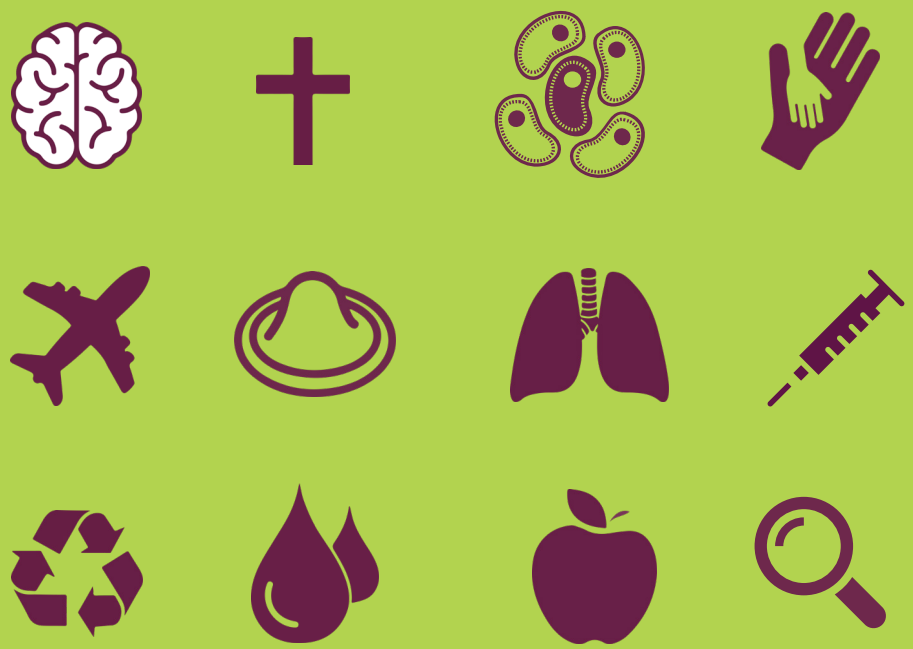
Op alle vlakken zie je dat er meer gevraagd wordt van de forensisch arts. Bij lijkschouwingen moet de doodsoorzaak tegenwoordig nog specifieker worden vastgesteld en ook bij minder ernstige letsels verwacht men een uitvoerige letselbeschrijving. “Onze discipline wordt serieuzer genomen. Het maakt ons een vreemde eend binnen de GGD. Vroeger was forensische geneeskunde een onderdeel van het takenpakket van een GGD-arts, maar dat is niet langer houdbaar. Je hebt ook een ander ritme. Bij ons weet je nooit wat je op je bordje krijgt. Misdaden, misbruik, kindermishandeling, het laat zich niet plannen. De ene dag sta je vol in de actiestand, de andere dag kun je rustig je administratie bijwerken. Hoewel dat laatste steeds minder voorkomt.”



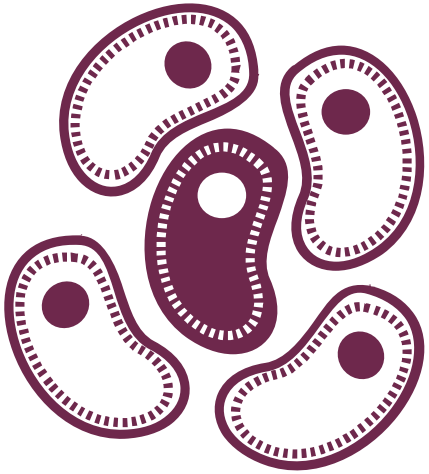
“Met jouw tussenkomst draag je eraan bij dat een gezin, waar mogelijk kindermishandeling speelt, deskundig begeleid wordt.”

GGD Hollands Noorden in cijfers





Nieuwe meldingen infectieziekten



2019
314

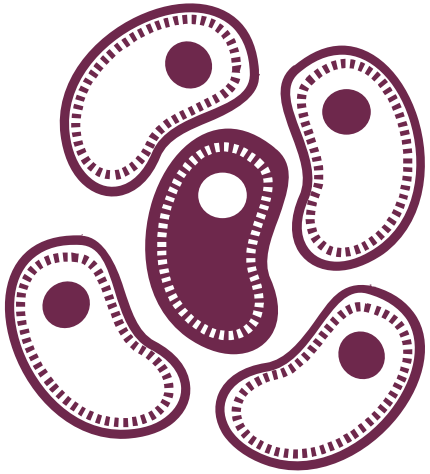
2020
136

COVID-19
26.546

2021
130

COVID-19
90.569

Besmettingaccidenten

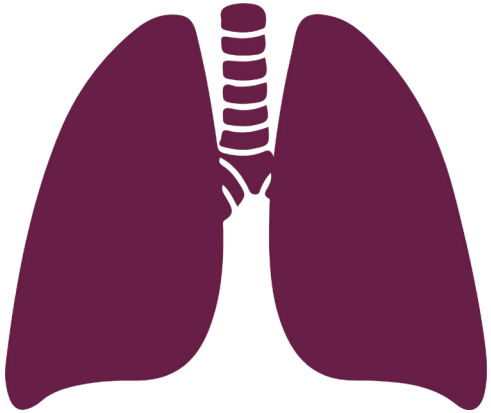


2021
32

2020
52

2019
77

Nieuwe personen in zorg met tbc

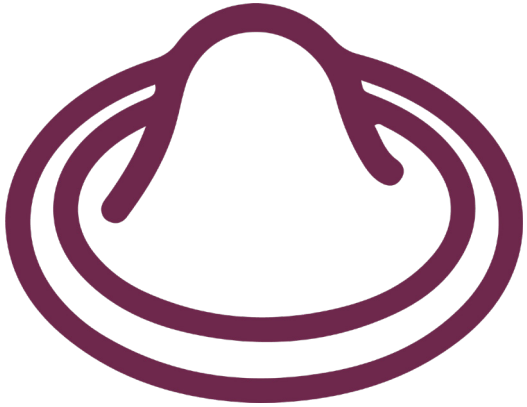


2021
65

2019
88

2020
76

Consulten soa-spreekuur



2021
4.047

2019
4.444

2020
3.845

Gevonden soa



2021
1.043

2019
975

2020
942

Klanten reizigersadvisering



2021
3.739

2019
16.452

2020
5.253

Meldingen medische milieukunde

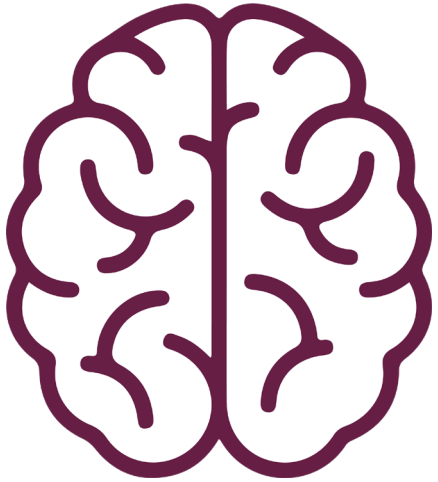


2021
79

2019
193

2020
152

OGGZ-meldingen

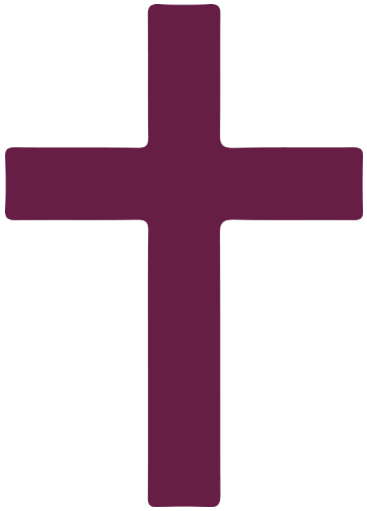


2019
2.517

2020
3.051

2021
3.089

Lijkschouwingen

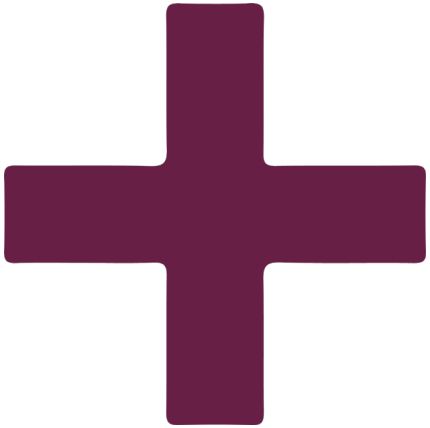


2021
945

2019
906

2020
943

Verrichtingen medische zorg arrestanten

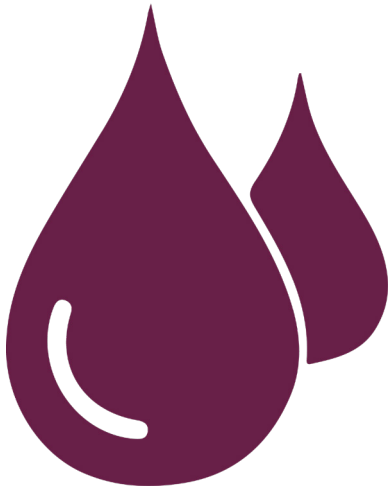


2021
1.401

2019
2.037

2020
1.723

Bloedproeven



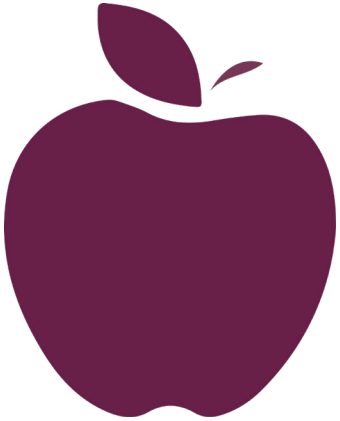
2021
808

2019
531

2020
760

Nieuwe Gezonde School themacertificaten basisonderwijs

Themacertificaten gezonde school zijn 3 jaar geldig

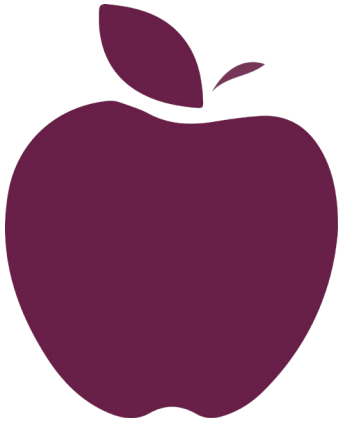


2021
10

2019
15

2020
20

Nieuwe Gezonde School thema-certificaten voortgezet onderwijs

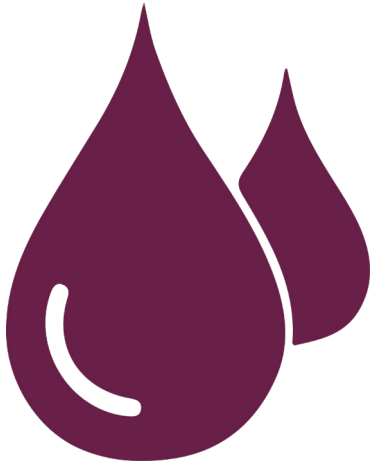


2019
8

2020
17

2021
8

Hielprikscreeningen



2021
5.813

2019
5.360

2020
5.390

Kinderen in zorg (0-18 jaar)



2019

128.382

2020

126.983

2021

125.656

Vaccinaties 0-5 jaar (RVP)



2021

56.474[1]

[1] *Dit is inclusief de 22-weken-prik (vanaf de 22e week van de zwangerschap). Hier is de GGD half december 2019 mee gestart.*

2019

53.698

2020

56.761

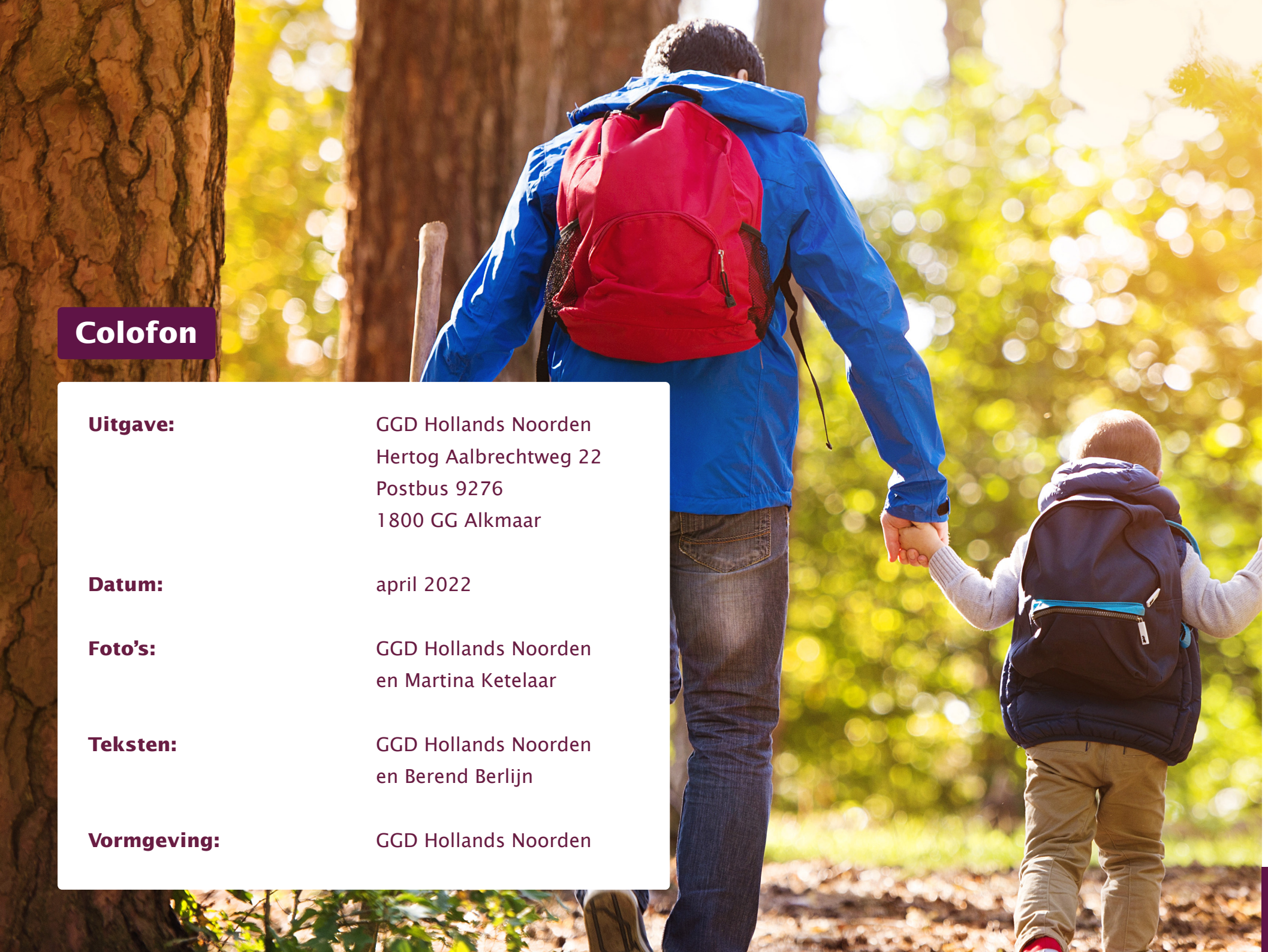
Aantal meldingen Veilig Thuis



2021
4.237

2019
4.368

2020
4.446



Colofon

Uitgave: GGD Hollands Noorden
Hertog Aalbrechtweg 22
Postbus 9276
1800 GG Alkmaar

Datum: april 2022

Foto's: GGD Hollands Noorden
en Martina Ketelaar

Teksten: GGD Hollands Noorden
en Berend Berlijn

Vormgeving: GGD Hollands Noorden